

Wolfen liediä käännökset

Janne Salmenkangas

Denk es, o Seele

Ein Tännlein grünet, wo
Wer weiss, im Walde,
Ein Rosenstrauch, wer sagt,
In welchem Garten?
Sie sind erlesen schon,
Denk es, o Seele,
Auf deinem Grab zu wurzeln
Und zu wachsen.

Kuusentaimi kasvaa, missä
kuka tietää metsässä,
Ruusupensas, kuka voisi sanoa,
missä puutarhassa?
Ne ovat jo ennalta valittu,
mietä sitä, oi sielu,
sinun haudallesi juurtumaan
ja kasvamaan.

Zwei schwarze Rösslein weiden
Auf der Wiese,
Sie kehren heim zur Stadt
In muntern Sprüngen.
Sie werden schrittweis gehn
Mit deiner Leiche;
Vielleicht, vielleicht noch eh
An ihren Hufen
Das Eisen los wird,
Das ich blitzen sehe.

Kaksi mustaa pientä hevosta laiduntavat
niityllä
Ne palaavat kotiin kaupunkin
iloisesti juosten
Ne tulevat kävelevät askel askeleelta
sinun ruumiisi rinnalla;
Ehkä, ehkä silti
niiden kavioista
irtoaa hevosenkenkä
ja näen sen iskevän kipinää.

Anakreons Grab

Wo die Rose hier blüht,
wo Reben um Lorbeer sich schlingen,
Wo das Turtelchen lockt,
wo sich das Grillchen ergötzt,
Welch ein Grab ist hier,
das alle Götter mit Leben
Schön bepflanzt und geziert?
Es ist Anakreons Ruh.
Frühling, Sommer und Herbst
genoß der glückliche Dichter;
Vor dem Winter hat ihn endlich
der Hügel geschützt.

Missä ruusu kukkii,
missä viiniköynnös kietoutuu laakerinlehtiin,
missä kyyhkynen kujertaa,
missä sirkka sirittää,
Kenen hauta on tässä,
jossa kaikki jumalat ovat kaiken elämällä
kauniisti istuttaneet ja koristelleet?
Se on Anakreonin leposija.
Kevään, kesän ja syksyn
on onnellinen runoilija nautiskellut;
Talvelta häntä suojsi
hänen kumpunsa.

Der Schreckenberger

Aufs Wohlsein meiner Dame,
Eine Windfahn 'ist ihr Panier,
Fortuna ist ihr Name,
Das Lager ihr Quartier!

Und wendet sie sich weiter,
Ich kümmer mich nicht drum,
Da draussen ohne Reiter,
Da geht die Welt so dumm.

Statt Pulverblitz und Knattern
Aus jedem wüsten Haus
Gevattern sehn und schnattern
Alle Lust zum Land hinaus.

Fortuna weint vor Ärger,
Es rinnet Perl 'auf Perl';
„Wo ist der Schreckenberger?
Das war ein andrer Kerl!“

Sie tut den Arm mir reichen,
Fama bläst das Geleit,
So zu dem Tempel steigen
Wir der Unsterblichkeit.

Armaani terveydeksi,
tuuliviiri on hänen lippunsa,
Fortuna hänen nimensä,
leiri hänen kortteerinsa!

Ja jos kääntyis hän lähteäkseen,
siitä välittäisi yhtään en,
elämä ulkopuolella,
on tylsä ilman ratsastajaa.

Ruudin ja aseiden paukkeen sijaan
jokaisesta autiosta talosta
nähdä juoruajat juoruamassa,
ei siinä maailmassa mitään mieltä.

Fortuna itkee harmissaan,
vuodattaa helmen helmeltä;
”Missä on Schreckenberger?
Siinä oli vasta kunnan mies!”

Hän ojentaa kätensä minulle,
Fama minut saattelee,
Niin nousemme temppeleihin
kuolemattomuuden.

Fanni Palmanto

Philine

Johann Wolfgang von Goethe

Singet nicht in Trauertönen
Von der Einsamkeit der Nacht;
Nein, sie ist, o holde Schönen,
Zur Geselligkeit gemacht.

Wie das Weib dem Mann gegeben
Als die schönste Hälfte war,
Ist die Nacht das halbe Leben
Und die schönste Hälfte zwar.

Könnt ihr euch des Tages freuen,
Der nur Freuden unterbricht?
Er ist gut, sich zu zerstreuen;
Zu was anderm taugt er nicht.

Aber wenn in nächt'ger Stunde
Süßer Lampe Dämmerung fließt,
Und vom Mund zum nahen Munde
Scherz und Liebe sich ergießt,

Wenn der rasche, lose Knabe,
Der sonst wild und feurig eilt,
Oft bei einer kleinen Gabe
Unter leichten Spielen weilt,

Wenn die Nachtigall Verliebten
Liebevoll ein Liedchen singt,
Das Gefangnen und Betrübten
Nur wie Ach und Wehe klingt;

Mit wie leichtem Herzensregen

Horchet ihr der Glocke nicht,
Die mit zwölf bedächt'gen Schlägen
Ruh und Sicherheit verspricht!

Darum an dem langen Tage
Merke dir es, liebe Brust:
Jeder Tag hat seine Plage,
Und die Nacht hat ihre Lust.

Philine

Älkää laulako surusävelin,
Yön yksinäisyydestä.
Ei, se on, oi ihanat kaunottaret,
Tehty seurustelua varten.

Niin kuin nainen annettiin miehelle
Hänen kauniimmaksi puolekseen,
On yö puolet elämää
Ja kauniimpi puoli onkin.

Kuinka voitte iloita päivästä,
Kun se vain keskeyttää ilon.
Se on hyvä huvittelemiseen,
Mutta mihin muuhun se kelpaisikaan.

Mutta kun öisellä hetkellä
Suloiset lamput karkottavat hämärän,
Ja suusta suuhun
Tulvivat leikinlasku ja rakkaus

Kun nopea vallaton poika,
Joka villisti ja kiivaasti kiiruhtaa
Pienen lahjan kanssa
Kepeästi leikkien viivähtää

Kun satakieli laulaa rakastavaisille
Pienen laulun rakkaudesta
Joka vangeista ja murtuneista
Kuulostaa vain huokauksilta ja valituksilta

Ettekö värisevien sydämiemme takaa
Kuule kelloa
Joka kahdellatoista tynnellä lyönnillä
Lupaa lepoa ja turvaa.

Siksi pitkän päivän aikana huomaa,
Rakas sydämeni,
Jokaisessa päivässä on vaivansa
Ja yössä ilonsa.

Suom. Fanni Palmanto

Elfenlied

Eduard Mörike

Bei Nacht im Dorf der Wächter rief:

„Elfe!“

Ein ganz kleines Elfchen im Walde schlief –

Wohl um die Elfe –

Und meint, es rief ihm aus dem Tal

Bei seinem Namen die Nachtigall,

Oder Silpelit hätt ihm gerufen.

Reibt sich der Elf die Augen aus,

Begibt sich vor sein Schneckenhaus,

Und ist als wie ein trunken Mann,

Sein Schläflein war nicht voll getan,

Und humpelt also tippe tapp

Durchs Haselholz ins Tal hinab,
Schlupft an der Mauer hin so dicht,
Da sitzt der Glühwurm, Licht an Licht.

„Was sind das helle Fensterlein?

Da drin wird eine Hochzeit sein:

Die Kleinen sitzen beim Mahle,

Und treibens in dem Saale;

Da guck ich wohl ein wenig 'nein!“

– Pfui, stösst den Kopf an harten Stein!

Elfe, gelt, du hast genug?

Gukuk! Gukuk

Keijukaislaulu

(saksan sana “Elfe” tarkoittaa sekä keijua että yhtätoista)

Yöllä kylässä vartiomies huusi:

“Yksitoista!” (tai “Keiju!”)

Pienen pieni keiju nukkui metsässä,

Juuri yhdeltätoista!

Ja luuli laaksossa satakielen,

Huutaneen hänen nimeään,

Tai keijujen kuninkaan kutsuneen häntä.

Keiju hieroo silmiään,

Ja astuu ulos etanankotilo asumuksestaan,

Ja muistuttaa aivan humalaista,

Koska hänen unensa jäivät lyhyiksi.

Ja hoipertelee varpaisillaan,

Läpi pähkinäpuu laakson,

Liukastellen hän kulkee muurin viertä,

Ja ei tiedä törmänneensä loistavaan
kiiltomatoon.

“Onko tuo ikkunoiden loistetta,
Siellä täytyy olla hääjuhlat meneillään,
Kaikki istuvat pöydän ääressä,
Ja ilakoivat salissa.
Minä kurkistan sisään vain ihan pikkuisen!”

Hui! Hänen päänsä kopsahtaa kovaan kiveen!
Voi keijua, eikö riittäisi jo?
Kukkuu! Kukkuu!

Suom. Fanni Palmanto

Die Kleine

J. v. Eichendorff

Zwischen Bergen, liebe Mutter,
Weit den Wald entlang,
Reiten da drei junge Jäger
Auf drei Rösslein blank, lieb' Mutter,
Auf drei Rößlein blank.

Ihr könnt fröhlich sein, lieb' Mutter,
Wird es draußen still:
Kommt der Vater heim vom Walde,
Küßt Euch, wie er will, lieb' Mutter,
Küßt Euch, wie er will.

Und ich werfe mich im Bettchen
Nachts ohn' Unterlaß,
Kehr' mich links und kehr' mich rechts hin,
Nirgends hab' ich was, lieb' Mutter,
Nirgends hab' ich was.

Bin ich eine Frau erst einmal,
In der Nacht dann still
Wend' ich mich nach allen Seiten,
Küß, soviel ich will, lieb' Mutter,
Küß, soviel ich will!

Pikkuinen

Vuorten välissä, äiti kulta,
Syvällä metsässä,
Ratsastaa kolme nuorta metsästäjää, äiti kulta,
Kolmella upealla ratsulla, äiti kulta!

Voit olla onnellinen, äiti kulta,
Kun ulkona hiljenee,
Isä tulee metsältä kotiin,
Ja te voitte suudella toisianne, äiti kulta,
Niin paljon kuin haluatte!

Ja minä heittäydyn sängylle,
Öisin aivan lohduttomana,
Käännyn vasemmalle ja käännyn oikealle.
Eikä vierelläni ole ketään.
Ei ketään, äiti kulta.

Kun olen vihdoin rouva,
Hiljaisena yönä,
Käännyn kummallekin puolelle,
Ja suutelen niin paljon, äiti kulta,
Suutelen niin paljon!

Suom. Fanni Palmanto

Juho Sten

Gesang Weyla's (Mörrike)

Du bist Orplid, mein Land!
Das ferne leuchtet;
vom Meere dampfet dein besonnter
Strand
den Nebel, so der Götter Wange
feuchtet.

Uralte Wasser steigen
verjüngt um deine Hüften, Kind!
Vor deiner Gottheit beugen
sich Könige, die deine Wärter sind.

Olet Orplid, minun maani!
Kaukaa loistat;
aurinkoinen rantasi höyryttää mereltä
sumun, joka kostuttaa jumalten posket.

Ikiaikaiset vedet nousevat
nuortuneina uumiltasi, lapsi!
Jumaluutesi edessä kumartuvat
kuninkaat, sinun vartijasi!

Der Scholar (Eichendorff)

Bei dem angenehmsten Wetter
singen alle Vögelin,
klatscht der Regen auf die Blätter,
sing ich so für mich allein.

Denn mein Aug' kann nichts entdecken,
wenn der Blitz auch grausam glüht,
was im Wandern könnt' erschrecken
ein zufriedenes Gemüt.

Frei vom Mammon will ich schreiten
auf dem Feld der Wissenschaft,
sinne ernst und nehm' zu Zeiten
einen Mund voll Rebensaft.

Bin ich müde vom Studieren,
wann der Mond tritt sanft herfür,
pflieg' ich dann zu musizieren
vor der Allerschönsten Tür.

Ihanimmalla säällä
Laulavat kaikki pikku lintuset,
Kun sade valuu lehtiin loiskien,
Silloin laulan yksiksein.

Sillä silmäni ei löydä mitään,

Vaikkakin salama kauheana leimuaa,
Mikä voisi pelottaa
Vaeltaissa mieltä tyytyväistä.

Vapaana mammonasta tahdon astella
Tietämisen kentillä,
Vakavasti pohdin ja otan väliin
täyteen
Suun rypälemehua.

Sitten kun väsyn opiskeluun,
Ja kuu hiljaa esiin käy,
Silloin aina musisoin
Oven eessä rakkaimpain.

Harfenspieler (Goethe)

Wer nie sein Brot mit Tränen
aß,
wer nie die kummervollen Nächte
auf seinem Bette weinend saß,
der kennt euch nicht, ihr
himmlischen Mächte!

Ihr führt ins Leben uns hinein,
ihr laßt den Armen schuldig
werden,
dann überlaßt ihr ihn der Pein:
denn alle Schuld rächt sich auf
Erden.

Ken kyynelittä leipäns' söi,
Ja itkemättä vuoteellaan,
Tuskanöitä eli,
Hänelle te vieraat ootte,
Oi voimat taivaalliset.

Te viette meidät elämään,
Ja raukan syylliseksi teette,
Ja tuskaan hänet hylkäätte,
Sillä syyllisyys maailmas'
kostautuu.

LIED SUOMENNOKSET ILONA MELGIN JA EMILIA
GRANROTH LIED 2021 WOLF-PERIODI

Verborgenheit – Piilopaikka

Oi maailma, anna minun olla!
Älä houkuttele minua lemmenlahjoilla
anna sydämeni pitää tuskansa ja ilonsa, täysin
itsellään
En oikein tiedä mitä suren
se on tuskaa tuntematonta
kynneltäni läpi silti näen
rakkaan auringon valon
Usein en oikein tajua
miten kirkas valo vetää minua synkkyyden läpi
kuten rinnassani puristavien vaikeuksien
Oi maailma...

Mörike / suom. Ilona Melgin

Verborgenheit

Eduard Mörike

Lass, o Welt, o lass mich sein!
Locket nicht mit Liebesgaben,
Lasst dies Herz alleine haben
Seine Wonne, seine Pein!

Was ich traure, weiss ich nicht,
Es ist unbekanntes Wehe;
Immerdar durch Tränen sehe
Ich der Sonne liebes Licht.

Oft bin ich mir kaum bewusst,
Und die helle Freude zücket
Durch die Schwere, so mich drücket
Wonniglich in meiner Brust.

Lass, o Welt, o lass mich sein!
Locket nicht mit Liebesgaben,
Lasst dies Herz alleine haben
Seine Wonne, seine Pein!

Unfall – Kommellus

Käppäilin yksin maan halki
kun nuori poika minua tuli vastaan
järkyttyneenä pysy kädessään hän tähtäsi minua
Hätäntyneenä ryntäsin hänen luokseen
raivoissaan poika laukaisi aseensa
ja minä kaaduin suoraan nenälleni
Ja hän nauroi naamalleni
Koska oli minua ampunut
Cupido oli pojan nimi
ja minä olin myrtynyt
Eichendorff / suom. Ilona Melgin

Unfall

Joseph von Eichendorff

Ich ging bei Nacht einst über Land,
Ein Bürschlein traf ich draussen,
Das hat 'nen Stutzen in der Hand
Und zielt auf mich voll Grausen.
Ich renne, da ich mich erbos',
Auf ihn in vollem Rasen,
Da drückt das kecke Bürschlein los
Und ich stürzt' auf die Nasen.
Er aber lacht mir ins Gesicht,
Dass er mich angeschossen,
Cupido war der kleine Wicht –
Das hat mich sehr verdrossen.

Die Bekehrte / Hypnotisoitu

Iltahämärän valokuovassa

Maleksin minä hiljaa puiden katveessa

Demoni istahti ja alkoi soittaa huiluansa

saaden kivetkin resonoimaan

So la la!

Hän veti minut syliinsä

suuteli lempeästi, niin hurmaavasti

ja minä sanoin, soita vielä!

Ja hyvä nuorukainen soitti

So la la!

Nyt rauhani on tiessään

iloni on huvennut tyhjiin

jatkuvalle sävelellä korvissani vain soi

vanha ja ikuinen

So la la!

Goethe / suom. Ilona Melgin

Die Bekehrte

Johann Wolfgang von Goethe

Bei dem Glanz der Abendröte
Ging ich still den Wald entlang,
Damon saß und blies die Flöte,
Daß es von den Felsen klang,
So la la!

Und er zog mich zu sich nieder,
Küßte mich so hold, so süß.
Und ich sagte: „Blase wieder!“
Und der gute Junge blies,
So la la!

Meine Ruh' ist nun verloren,
Meine Freude floh davon,
Und ich hör' vor meinen Ohren
Immer nur den alten Ton,
So la la, le ralla!

Veera Hölsö

Nimmersatte Liebe (Eduard Mörike)

So ist die Lieb'! So ist die Lieb'!
Mit Küßen nicht zu stillen:
Wer ist der Tor und will ein Sieb
mit eitel Wasser füllen?
Und schöpfst du an die tausend
Jahr;
und küßest ewig, ewig gar,
du tust ihr nie zu Willen.

Die Lieb', die Lieb' hat alle
Stund'
neu wunderbarlich Gelüsten;
wir bißen uns die Lippen wund,
da wir uns heute küßten.
Das Mädchen hielt in guter Ruh',
wie's Lämmlein unter'm Messer;
ihr Auge bat: nur immer zu,
je weher, desto beßer!

So ist die Lieb', und war auch so,
wie lang es Liebe giebt,
und anders war Herr Salomo,
der Weise, nicht verliebt.

Kyltymätön rakkaus

Sellaista on rakkaus! Sellaista on
rakkaus!
Ei suudelmilla sammutettavissa:
kuka on niin yksinkertainen että
haluaa seulan
silkalla vedellä täyttää?
Ja vaikka ammennat tuhat vuotta;
ja suutelet, ikuisesti, ikuisesti
vain,
et tee koskaan sen tahdon mukaan.

Rakkaudella on joka hetki
uksia ihmeellisiä mielihaluja;
purimme huulemme haavoille
kun tänään suutelimme.
Neitonen oli aivan rahuassa,
kuin karitsa veitsen alla;
hänen katseensa pyysi: aina vain
lisää,
mitä kipeämpää, sen parempi.

Sellaista on rakkaus, ja on aina
ollut
niin kauan kuin rakkautta on
ollut,
eikä muulla tavalla ole herra
Salomo,
se viisas, rakastanut.
suom. Juhani Koivisto

Mignon II (Johann Wolfgang von Goethe)

Nur wer die Sehnsucht kennt,
Weiß, was ich leide!
Allein und abgetrennt
Von aller Freude,
Seh ich ans Firmament
Nach jener Seite.
Ach! der mich liebt und kennt,

Ist in der Weite.
Es schwindelt mir, es brennt
Mein Eingeweide
Nur wer die Sehnsucht kennt,
Weiß, was ich leide!

Ainoastaan hän, joka tuntee
kaipuun,
tietää, mistä kärsin!
Yksin ja erossa
kaikesta ilosta
katson taivaan lakea
siihen suuntaan.
Voi, hän, joka rakastaa minua ja
tuntee minut,
on kaukaisuudessa.
Minua pyörryttää,
sydämeni on tulella.
Ainoastaan hän, joka tuntee
kaipuun,
tietää, mistä kärsin.
suom. Sinikka Alstela

Nachtzauber (J. W. von Goethe)
Hörst du nicht die Quellen gehen
zwischen Stein und Blumen weit
nach den stillen Waldeseen,
wo die Marmorbilder stehen,
in der schönen Einsamkeit?
Von den Bergen sacht hernieder,
weckend die uralten Lieder,
steigt die wunderbare Nacht,
und die Gründe glänzen wieder,
wie du's oft im Traum gedacht.

Kennst die Blume du, entsprossen
in dem mondbeglänzten Grund?
Aus der Knospe, halb erschlossen,
junge Glieder blühend sprossen,
weiße Arme, roter Mund,
und die Nachtigallen schlagen,
und rings hebt es an zu klagen,
ach, vor Liebe todeswund,
von versunkenen schönen Tagen -
komm, o komm zum stillen Grund!

Yön taika

Etkö kuule lähteen pulppuavan
kivien ja kukkain lomitse
kohti tyyniä metsäjärviä,
joihin marmoriveistokset
kuvastuvat
jalossa yksinäisyydessä?
Hiljaa vuorilta,
herättäen ikiaikaiset laulut,
laskeutuu ihmeellinen yö,
ja maa sädehtii jälleen
niin kuin usein olet uneksanut.

Tunnetko kukan,
kuun valaisemassa laaksossa
puhjenneen?
Puoliksi auenneesta nupusta
versovat nuoret kukkeat jäsenet,
valkeat käsivarret, punaiset suut.
Ja satakielet laulavat,
ja kaikkialta kohoaa valitus,
lemmestä kuolettavasti
haavoittuneena,
ihanista, iäksi menneistä
päivistä.
Tule, oi tule hiljaiseen laaksoon!
suom. Lotta Emanuelsson